

сили, особистість оволодіває духовним багатством, універсально і гармонічно розвиває свої емоційні інтелектуальні і фізичні сили. Освіта є неодмінним засобом укорінення в соціальне середовище тих надбань людського духу, без яких немислима цивілізованість [4, с.8].

Вагомий вплив на становлення особистості молодшого школяра має оцінка.

Виразники ідеї розвивального навчання Ш. Амонашвілі, В. Давидов, Д. Ельконін звертають увагу на психологічну суперечливість оцінки успішності в навчанні. Психологія сприйняття дитиною оцінки визначається передусім її очікуваннями: оціночні судження педагога, сповнені добрими побажаннями, орієнтовні вказівки, що перекриваються оцінкою тощо. Діти приймають на віру, засвоюють все те, що чують від учителя про себе: його оцінки навчання, здібностей, особистісних якостей, поведінки, міжособистісних стосунків [1, с.11].

Отже, вчителю слід пам'ятати про особливості емоційної сфери дитини в цей віковий період і за допомогою розширення репертуару етичної поведінки та толерантного підходу здійснювати ефективну регуляцію емоційного стану учня, а саме: створювати атмосферу емоційного комфорту; навчити дитину адекватних форм реагування на певні ситуації життя; сприяти динамізму емоцій, виникненню різноманітних позитивних переживань; не відгороджувати дітей, які мають проблеми в емоційній сфері, від негативних переживань; підказувати дитині ефективні гуманістичні способи вирішення проблемних ситуацій.

Література:

1. Агеева И. Успешный учитель: тренинговые и коррекционные программы / И. Агеева. – СПб. : Речь, 2007. – 208 с.
2. Власова О. Педагогічна психологія / О. Власова. – К: Либідь, 2005. – 400 с.
3. Выготский Л. Педагогическая психология / ред. В. В. Давыдова. – М: Педагогика, 1991. – 419 с.
4. Зайченко І. Педагогіка / І. Зайченко. – К: Освіта України, 2006. – 528 с.

Науковий керівник: к. пед. н., доцент Зобенько Н.А.

І. В. Олексенко

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТОК У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ КОМУНІКАТИВНИХ УМІНЬ ЗАСОБАМИ НАРОДНОЇ ГРИ

Одним з найважливіших умінь людини є саме комунікативні уміння. Володіння в старшому дошкільному віці саме цими уміннями на високому рівні дозволяє ефективно взаємодіяти з однолітками у різних видах діяльності. Тому заклад дошкільної освіти повинен сприяти формуванню і розвитку комунікативних умінь у дітей дошкільного віку.

У закладі дошкільної освіти дитина постійно спілкується зі своїми ровесниками і дорослими. Таке спілкування для дитини дошкільного віку життєво необхідне. Граючись і навчаючись, розважаючись і працюючи, обмінюючись думками і оговорюючи свої справи, сперечаючись і поступаючи, радіючи і співчуваючи, дошкільник водночас набуває навичок людських взаємин. І від того, в якій формі він встановлює контакт з дітьми та дорослими залежить його комунікативні уміння [1, 28].

На думку багатьох дослідників, комунікація – це акт спілкування, метою якого є обмін інформацією [7, 191].

Згідно такого твердження можна стверджувати, що комунікативні уміння – це складні і усвідомлені комунікативні дії, засновані на теоретичних знаннях і практичній підготовленості дитини до спілкування.

Характеризуючи дане визначення, можна підкреслити що:

- комунікативні уміння є складними, що включають прості уміння;
- прості комунікативні уміння в ході постійних вправ автоматизуються і доводяться до навичку;
- комунікативні навички входять до складу комунікативних умінь і конкретизують останні своїм змістом;

- комунікативні уміння є усвідомленими комунікативними діями дітей, що виявляється в здатності дітей дошкільного віку будувати спілкування відповідно до завдань, адекватної комунікативної ситуації, аналізувати і оцінювати комунікативні контакти з однолітками і дорослими;

- комунікативні уміння засновані на теоретичних знаннях і практичній підготовленості, які включають цілеспрямовану роботу із створення мотивації на спілкування і придбання комунікативних умінь, ознайомлення дітей із засобами і способами спілкування.

Комунікативні уміння включають знання, елементарні уміння, навички, необхідні в процесі спілкування для вибору і здійснення адекватних комунікативних дій [6, 145].

Є. І. Пассов умовно розділяє численні комунікативні уміння на дві групи, які постійно взаємодіють одна з одною:

- 1) базові, що відображають змістову суть спілкування (вітання, прощання, звертання, прохання про підтримку, допомогу, подяка, відмова, вибачення);

- 2) процесуальні, які забезпечують соціальну взаємодію як процес (уміння аналізувати почуття і стани співрозмовника, його погляди, виступати перед іншими, слухати інших, співпрацювати з ними, управляти, підкорятися тощо) [5, 141].

Комунікативні уміння дітей старшого дошкільного віку розуміємо як рівень оволодіння вербальними та невербальними засобами спілкування, що дозволяє реалізовувати відповідно віковими психологічними нормами спілкування в єдності взаєморозуміння, обміну діями, емоційними враженнями й переживаннями. Вони формуються на основі комунікативної потреби, яка задовольняється в поведінці та стає передумовою розвитку таких якостей особистості, як спрямованість на спілкування, інтерес до людей, рефлексія, емпатія, здатність до спільної діяльності, партнерства, що є необхідним для соціалізації дитини [3, 106].

Сформованість комунікативних умінь дітей старшого дошкільного віку виступає необхідною складовою їх готовності до школи. Тому головним критерієм у визначенні сформованості комунікативних умінь дитини буде її успішність у взаємодії із собою та іншими в різних мовленнєвих ситуаціях [2, 403].

Серед різноманіття ігор, які захоплюють дошкільників досить дієвим засобом впливу на дітей є народна гра - це діяльність, спрямована на орієнтування в предметній і соціальній дійсності, в якій дитина відображає враження від їх пізнання та в якій відображений досвід попередніх поколінь. В старшому дошкільному віці народна гра є важливим ефективним і доступним способом формування комунікативних умінь дітей. Саме під час гри діти оволодівають мистецтвом взаємодіяти та спілкуватися з дорослими й однолітками. Використання ігор дає змогу реалізувати низку важливих завдань із формування комунікативних умінь дошкільників:

- виховання позитивного ставлення до однолітків;
- розвиток у дітей уміння враховувати інтереси та думки однолітків, проявляти у вчинках толерантності і чуйності;
- вироблення уміння узгоджувати свої дії з діями товаришів, демонструвати самостійність та відповідальність;
- прищеплення потреби налагоджувати позитивні взаємини з дорослими та ровесниками, прагнення розвивати ці відносини;
- відтворення дитиною в ігровій діяльності засвоєних уявлень соціального характеру і системи соціальних відносин із особами, котрі її оточують.

Вплив народної гри на формування комунікативних умінь у дітей старшого дошкільного віку полягає у тому, що завдяки ігровому наслідуванню і рольовому перевтіленню дитина знайомиться з нормами і моделями людської діяльності та взаємовідносин, які стають зразком для його власної поведінки [4, 7].

Отже, формування і розвиток у дітей старшого дошкільного віку комунікативних умінь є однією з найважливіших у системі дошкільного навчання. У періодом формування комунікативності дітей, спостерігається значне розширення словникового запасу, дитина

починає активно користуватися усіма частинами мови, формуються навички словотворення, розвивається фонетична сторона мовлення та мовне чуття. Мовленнєвий розвиток дітей старшого дошкільного віку визначається мірою сформованості комунікативних знань, умінь та навичок дитини і залежить від цілого ряду засобів, одним з провідних яких є народна гра.

Список використаної літератури:

1. Айзенбарт М. М. Формування соціально-комунікативної компетентності дітей старшого дошкільного віку в процесі ігрової діяльності [Електронний ресурс] / М. М. Айзенбарт. – Режим доступу до джерела : <http://pdpu.edu.ua/doc/vr/aizenbart/dis.pdf>.
2. Ватаманюк Г. П. Музично-ігрова діяльність як засіб формування комунікативних умінь старших дошкільників / Г. П. Ватаманюк // Педагогічна освіта : теорія і практика : збірник наукових праць. – Кам'янець-Подільський : ПП Зволейко Д. Г., 2015. – Вип. 18. – С.401–407.
3. Ватаманюк Г. П. Принципи організації і проведення експериментального дослідження з формування комунікативних умінь старших дошкільників у процесі музично-ігрової діяльності / Г. П. Ватаманюк // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка : збірник наукових праць. – 2015. – № 14(3). – С. 105-107.
4. Квас О. Організаційно-педагогічні умови формування соціально-комунікативної компетенції старших дошкільників засобами ігрової діяльності / О. Квас, М. Айзенбарт // Молодь і ринок. – 2015. – № 7. С. 6-12.
5. Пассов Є. І. Комунікативний метод виховання / Є. І. Пассов. – Москва: Просвітництво, 2001. – 223 с.
6. Савченко М. Теоретичні засади формування комунікативних умінь дітей старшого дошкільного віку. / М. Савченко // Освітній простір України. Психолого-педагогічні науки: збірник наукових праць Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. – 2014.– № 1. – С. 141- 146.
7. Світ дитинства: комплексна освітня програма для дошкільних навчальних закладів / упоряд.: О. М. Байер, Л. В. Батліна, А. М. Богуш та ін.; наук. Керівник акад. А. М. Богуш; за заг. ред. А. В. Батліної. – Тернопіль: Мандрівець, 2015. – 200 с.

Науковий керівник: викладач Бондар В. Г.

Ю. О. Олексієнко

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

ВИКОРИСТАННЯ НЕТРАДИЦІЙНИХ ТЕХНІК МАЛЮВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Всі діти люблять малювати, творчість для них це відбиття щиросердечної роботи. Малювання для дитини - радісна, натхненна праця, до якої не треба примушувати, але дуже важливо стимулювати й підтримувати дітей.

Оригінальне малювання залучає своєю простотою й доступністю, розкриває можливість використання гарно знайомих предметів як художніх матеріалів. Особливо це явно видно при роботі з дітьми дошкільного віку, коли в них ще не сформовані технічні навички роботи з фарбами, кистю, коли ще немає точного пропорційного поняття, скільки треба взяти води, скільки фарби...

А головне те, що нетрадиційне малювання відіграє важливу роль у загальному психічному розвитку дитини. Адже самокоштовним є не кінцевий продукт - малюнок, а розвиток особистості: формування впевненості в собі, у своїх здатностях, самоідентифікація у творчій роботі, цілеспрямованість діяльності[7, 23].

Малюючи, дитина виражає власний емоційний стан, своє ставлення до навколишнього світу. Доступними для свого віку засобами діти самостійно створюють прекрасне і вчаться бачити прекрасне в оточуючому її світі. В.А.Сухомлинський наголошував: «Витоки здібностей та обдарованості дітей на кінчиках пальців. Від пальців, образно кажучи, йдуть найтонші нитки-струмочки, які живить джерело творчої думки»[4,17].

Важливо, що кожна дитина вчиться працювати на своєму рівні здібностей. Дитячі роботи, під час творчого процесу такого малювання, не залежні від зразка, як зазвичай – вони не схожі одна на одну і дивують інших. Нетрадиційні техніки малювання і художня творчість допомагають дітям розкрити свою особистість, індивідуальність та неповторність[2, 22].